

Conjunctuur Bericht

Nederlands Beroepsgoederenvervoer over de Weg

Conjunctuurbericht, 4^e kwartaal 2008

Inclusief beoordeling 2008 en verwachting 2009

Een groot aantal transportondernemers en -managers vindt dat we niet al te negatief moeten berichten als het om de huidige economische situatie binnen transport en logistiek gaat. Velen menen dat we ons zelf een crisis aanpraten. Maar hoe het ook zij, de bedrijvigheid in het vierde kwartaal is dramatisch afgenomen. Sommigen spreken van een halvering van het vervoeraanbod, anderen wachten zelfs thuis af op aanbod van vrachten. Een kwart van alle transport en logistieke bedrijven had in het laatste kwartaal van 2008 een overschot aan personeel en dertig procent een overschot aan materieel. Mede hierdoor staan vrachtprijzen flink onder druk, aldus een aantal ondernemers.

Het afgelopen jaar wordt echter niet helemaal beoordeeld op de economische teruggang in de laatste maanden. Door een meerderheid werd 2008 als een 'goed tot uitstekend' jaar ervaren. Wat het met 2009 moet worden weet niemand. Feit is wel dat 60 procent van alle ondernemers en managers met betrekking tot 2009 flink negatief is.

Als gevolg van de teruglopende bedrijvigheid is de vacaturegraad gereduceerd tot het laagste niveau in negen jaar, de meeste uitzend- en oproepkrachten zijn naar huis gestuurd en charters staan volgens eigen zeggen steeds vaker op de reservelijst.

Stemmingsindicator bedrijvigheid

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.4-2007	6,4	6,8	6,9	6,7	6,0	7,1	6,7
kw.3-2008	4,1	4,2	3,0	4,2	3,9	6,8	4,1
kw.4-2008*	4,9	5,5	7,4	5,1	5,0	5,0	5,3
kw.4-2008	3,5	3,2	2,3	3,7	2,7	4,0	3,3
kw.1-2009*	2,9	2,3	4,1	2,2	3,2	1,4	2,6

*verwachting

Bedrijvigheid stort in

Het grootste deel van de bedrijvigheid voor transport en logistiek wordt gevormd door het uitvoeren van opdrachten uit de industrie, detail-/groothandel en de bouw. Na de zomer van 2008 gaat het vooral slecht met de industrie en de bouw. De orderportefeuilles slinken. De vraag naar bepaalde industriële consumptiegoederen neemt sterk af. In oktober was er geen groei in de consumptie en voor november werd er een krimp in consumptieve bestellingen genoteerd. Auto's blijven in de showroom staan, maar ook kleding, schoenen en meubels laat de consument links liggen. Voor het eerst in bijna vijf jaar kwamen de bestellingen lager uit dan een jaar eerder. Ook de bouw maakt melding van een inzakkende orderportefeuille. Niet alleen het weer speelde parten bij de bouw, maar ook de orderportefeuille van woningbouwbedrijven daalde in november tot het laagste niveau sinds begin 1997. En naast de woningbouw is er bij de grond-, water- en wegenbouw ook sprake van een afnemende orderportefeuille. Dit alles zorgde er voor dat de totale bedrijvigheid binnen transport en logistiek in de laatste maanden van vorig jaar instortte. Van alle ondernemers meldt 55% een afname van bedrijvigheid in het laatste kwartaal 2008 ten opzichte van een jaar geleden. Terwijl een 4^e kwartaal in de regel garant staat voor extra bedrijvigheid, meldt nu meer dan de helft van alle ondernemers minder bedrijvigheid dan in het voorgaande kwartaal. Een unieke situatie. Sinds het begin van de conjunctuurmeting in 1997 is het een dergelijk laag niveau van bedrijvigheid in een 4^e kwartaal niet voorgekomen.

INHOUDSOPGAVE

Bedrijvigheid stort in

Recessie in Duitsland vooral van invloed op internationaal transport

Overschot aan materieel en personeel

Zowel omzet- als winstindicator opnieuw gedaald

Vrachtprijs staat onder druk

Scherpe daling vrachtprijsniveau

Transportsector profiteert niet van lage dieselprijs

Kostprijsindicator op laag niveau

Vacaturegraad daalt voor 5^e maal op rij

Banenverlies, een reëel scenario

Oproep- en uitzendkrachten minder ingezet

Investeringsgraad onder gemiddelde

Vertrouwen blijft steken op laag niveau

4e kwartaal 2008 dramatisch slecht

Beoordeling 2008 en verwachting 2009

Beoordeling 2008 en verwachting 2009 per categorie

Winstverwachting minder hoog gespannen

Vertrouwen is ver te zoeken

Lichtpuntjes zijn er maar nog ver weg

Beoordeling 2008 en verwachting 2009 per provincie en TLN deelmarkt

Begripsomschrijving:

Categorie bedrijven:

Klein (<5 vrachtauto's)

Middelgroot (5-50 vrachtauto's)

Groot (≥50 vrachtauto's)

Binnenlands (≥75% omzet uit binnenlandse activiteiten)

Internationaal (≥ 75% omzet uit internationale activiteiten)

Logistiek (≥ 40% omzet uit logistieke diensten, naast transport)

De **Stemmingsindicator** zoals in dit bericht bedoeld, stelt TLN samen uit het percentage positieve en negatieve respondenten ten opzichte van het totaal aantal respondenten, waarbij de uitkomst wordt gewogen. Het minimum is 0, maximum is 11

Vacaturegraad = aantal vacatures ten opzichte van het aantal ingevulde arbeidsplaatsen, als percentage weergegeven

Investeringsgraad = aantal geplande aanschaffen voertuigen (koop/lease) ten opzichte van het in gebruik zijnde aantal voertuigen, als percentage weergegeven

Graad oproep- en uitzendkrachten = aantal oproep- en aantal uitzendkrachten ten opzichte van het totaal aantal vaste arbeidsplaatsen, als percentage weergegeven

Kwartaalbasis = kwartaal vergeleken met voorgaand kwartaal

Jaarbasis = kwartaal vergeleken met hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar

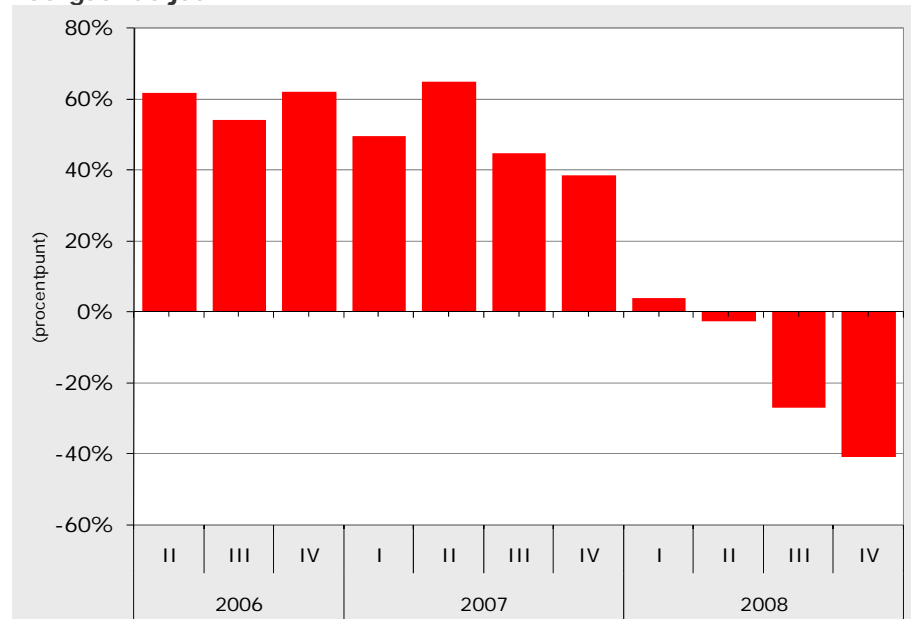
Tekstuele wijziging

Mede door seizoenvervoer, vakantieperiodes en feestdagen, vertoont elk kwartaal zijn eigen patroon. Daarom wordt, in tegenstelling tot voorgaande conjunctuurberichten, vanaf dit nummer tekstueel het laatste kwartaal vergeleken met hetzelfde kwartaal van het voorgaande jaar in plaats van het voorgaande kwartaal.

De bedrijvigheid voor het laatste kwartaal van 2008 is door de meeste ondernemers te positief ingeschat. Met name ondernemers bij grote bedrijven hadden op veel meer bedrijvigheid gerekend. Een flinke miscalculatie, want van deze ondernemers had 58% op meer bedrijvigheid gerekend terwijl uiteindelijk 8% meer bedrijvigheid ondervond.

De stemmingsindicator voor het niveau van bedrijvigheid daalt van 6,7 in het 4^e kwartaal 2007 naar 3,3 in het 4^e kwartaal 2008. De grootste daling van de indicator is te zien bij de categorie grote bedrijven. Bij deze bedrijven daalt de indicator van 6,9 naar 2,3. Bij kleine bedrijven daalt deze indicator in dezelfde periode van 6,4 naar 3,5 en bij middelgrote bedrijven van 6,8 naar 3,2. Bij bedrijven met overwegend binnenlandse activiteiten daalt de stemmingsindicator van 6,7 naar 3,7 en bij bedrijven met overwegend internationale activiteiten van 6,0 naar 2,7. De verwachting met betrekking tot de bedrijvigheid in het 1^e kwartaal 2009 is wederom een daling van bedrijvigheid.

Ontwikkeling bedrijvigheid (positief minus negatief) t.o.v. gelijke kwartaal van het voorgaande jaar

Recessie in Duitsland vooral van invloed op internationaal transport

De bedrijvigheid in het internationale transport neemt nog sterker af dan de binnenlandse bedrijvigheid. Voornaamste oorzaak is de afname in goederenstromen naar en vanuit Duitsland. Duitsland, de belangrijkste internationale transportrelatie voor Nederlandse transportbedrijven, is goed voor een aandeel van 45% van internationale transporten met Nederlandse vrachtauto's. Nu verkeert Duitsland, de grootste economie binnen Europa in een diepe recessie. Verwacht wordt dat de Duitse economie dit jaar met 2,3% zal krimpen. De sterkste economische teruggang in de naoorlogse geschiedenis van Duitsland. De grootste oorzaak van deze economische teruggang is de dalende export. Maar ook de Duitse import stagneert. De slechte economische situatie in Duitsland raakt ook de Nederlandse economie. Bijna een kwart van de Nederlandse goederenuitvoer heeft bestemming Duitsland. Maar de export naar Duitsland stagneert, waardoor het vrachtaanbod sterk is teruggelopen. Niet alleen het vervoer op Duitsland loopt terug. Ook het vervoer op België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk vermindert.

Ontwikkeling stemmingsindicator bedrijvigheid per land

	2006		2007				2008			
	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Duitsland	6,6	6,1	7,3	6,5	6,5	5,4	5,7	4,8	3,4	
België	6,4	6,2	6,8	6,2	6,1	5,1	5,9	5,2	3,3	
Frankrijk	6,4	5,9	7,3	5,6	5,8	5,1	5,0	4,3	3,1	
Italië	6,9	8,0	6,6	6,3	6,2	5,2	5,0	4,3	2,9	
Verenigd Koninkrijk	7,9	7,3	9,1	7,0	6,4	5,7	4,9	3,6	2,3	
Zweden	6,8	6,1	7,3	8,4	5,7	5,6	5,3	3,4	3,1	
Spanje	6,2	4,8	7,5	5,8	6,1	4,9	4,7	2,6	2,6	
Denemarken	6,8	6,6	7,1	6,4	6,1	5,4	5,8	5,2	2,6	
Oostenrijk	4,8	5,5	7,1	5,6	5,5	4,9	4,9	4,0	3,2	
Polen	7,3	6,9	5,5	5,2	5,5	6,6	5,0	5,9	2,4	
Totaal	6,5	6,1	7,1	6,1	5,8	5,2	5,4	4,7	3,1	

Stemmingsindicator internationale bedrijvigheid

	Klein	middel	groot			log.	totaal
kw.4-2007	5,6	5,8	6,5	-	-	6,6	5,8
kw.3-2008	4,8	4,6	4,2	-	-	6,2	4,7
kw.4-2008	3,4	3,0	3,1	-	-	3,3	3,1

Overschot aan materieel en personeel

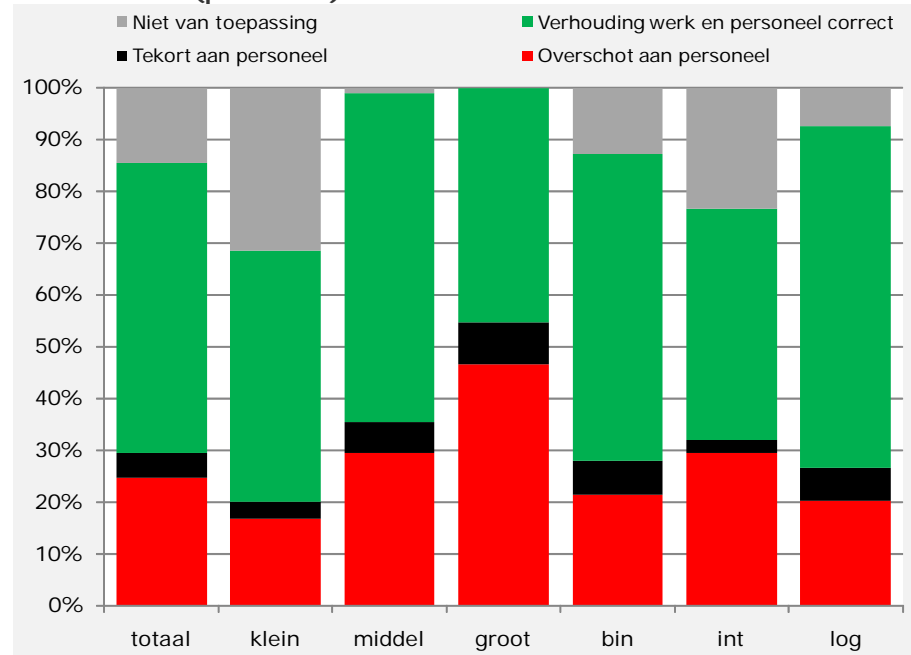
De productiviteit bij transport en logistieke bedrijven was laag in het 4^e kwartaal 2008. Van alle grote bedrijven maakte 47% melding van een overschot aan personeel. Bij kleine bedrijven meldt 17% een personeeloverschot en bij middelgrote bedrijven 30%. Van het aantal typische binnenlandse bedrijven meldt 21% een personeeloverschot in het 4^e kwartaal en bij internationale bedrijven is dat 29%. Van alle logistieke bedrijven had 20% een personeeloverschot in het laatste kwartaal van 2008.

Ook meldt een flink aantal bedrijven (30%) een overschot aan materieel. Bij kleine bedrijven had 21% een overschot aan materieel, bij middelgrote bedrijven 37% en bij grote bedrijven 48%. Bij bedrijven met overwegend binnenlandse activiteiten had 27% een materieeloverschot, bij internationale bedrijven 34%.

Productiviteit personeel en materieel

	overschot personeel	tekort personeel	overschot materieel	tekort materieel
kw.4-2007	-	-	-	-
kw.3-2008	13,4%	13,6%	23,6%	5,5%
kw.4-2008	24,7%	4,9%	29,9%	5,7%

Productiviteit (personeel) 4^e kwartaal 2008

Zowel omzet- als winstindicator opnieuw gedaald

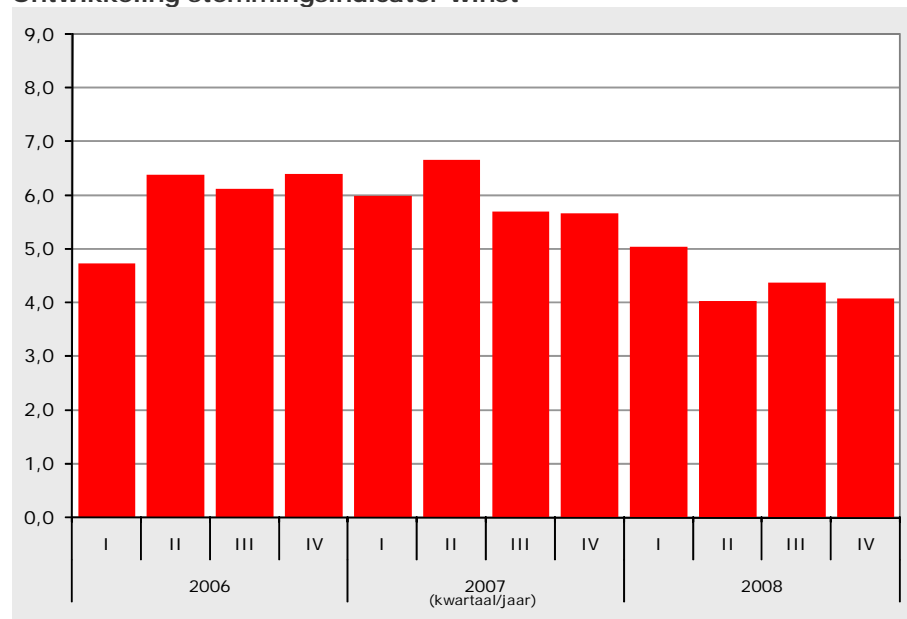
Gelijk met het niveau van de bedrijvigheid daalt ook het niveau van de omzet. De omzetindicator daalde naar het laagste punt sinds de eerste meting in 1999. De indicator daalt op jaarbasis van 6,9 naar 3,8. Bij kleine bedrijven daalt de indicator voor het niveau van de omzet van 6,5 in het 4^e kwartaal 2007 naar 4,0 in het 4^e kwartaal 2008, bij middelgrote bedrijven daalt deze indicator van 7,2 naar 3,7 en bij grote bedrijven van 7,8 naar 3,1. De omzetindicator daalt bij binnenlandse bedrijven van 7,0 naar 3,1 en bij internationale bedrijven van 6,6 naar 2,9.

De stemmingsindicator voor het winstniveau daalt van 5,7 naar 4,1. Van alle ondernemers meldt 43% minder winst te hebben gemaakt als in 4^e kwartaal 2007. De indicator bij kleine bedrijven daalt van 7,0 naar 5,0, bij middelgrote bedrijven van 7,0 naar 4,6 en bij grote bedrijven van 6,1 naar 3,1. Bij binnenlandse bedrijven daalt de winstindicator van 5,8 naar 4,6, bij internationale bedrijven van 5,1 naar 3,5 en bij logistieke bedrijven van 4,8 naar 4,2.

Stemmingsindicator omzet

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.4-2007	6,5	7,2	7,8	7,0	6,6	6,5	6,9
kw.3-2008	5,2	5,0	4,0	5,1	4,9	7,9	5,1
kw.4-2008	4,0	3,7	3,1	4,2	2,9	4,3	3,8

Ontwikkeling stemmingsindicator winst

Stemmingsindicator winst

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.4-2007	5,5	5,8	6,1	5,8	5,1	4,8	5,7
kw.3-2008	4,8	4,0	3,8	4,6	4,2	4,5	4,4
kw.4-2008	4,6	3,8	3,1	4,6	3,5	4,2	4,1

Vrachtprijs staat onder druk

Sommige ondernemers spreken van een gemiddelde daling van 10 tot 15%. De vrachtprijs staat onder druk, aldus een groot aantal ondernemers. Enkele opmerkingen spreken voor zich:

- *Door te weinig bedrijvigheid op de vervoersmarkt staan de vervoersprijzen onder druk.*
- *Ik constateer dat er minder vervoersaanbod is, en dat er voldoende vervoerscapaciteit te verkrijgen is. Dit gaat zich vertalen in lagere transportprijzen.*
- *Klanten accepteren vooralsnog geen tariefsverhoging.*
- *Klanten proberen de prijs te bepalen en transporteurs tegen elkaar uit te spelen. Veel collega's verlagen hun vrachtprijs en dit is een slechte zaak.*
- *Aantal opdrachtgevers gebruikt crisisberichten om prijsverlaging af te dwingen.*

Een overschot aan capaciteit zou opdrachtgevers 'carte blanche' kunnen geven bij het bepalen van de vrachtprijs. Het is aan de individuele transportondernemer om de juiste prijs te calculeren en een reële prijs te accepteren. Helaas is de indicator voor het vrachtprijsniveau in het 4^e kwartaal beland op het laagste niveau sinds de eerste meting in het 1^e kwartaal 1995. Niet eerder gaven zoveel ondernemers aan dat de vrachtprijs is gedaald.

Scherpe daling vrachtprijsniveau

De indicator voor het vrachtprijsniveau vertoont een scherpe daling. Volgens een groot aantal ondernemers dalen de vrachtprijzen als gevolg van overcapaciteit. Bedrijven beconcurreren elkaar door met lage transporttarieven te werken. Dit uit zich onder andere in de stemmingsindicator voor het vrachtprijsniveau. Deze indicator daalt van 7,0 naar 4,8. Bij kleine bedrijven daalt de vrachtprijsindicator van 7,0 naar 5,0, bij middelgrote bedrijven van 7,0 naar 4,6 en bij grote bedrijven van 7,5 naar 4,6. De vrachtprijsindicator bij binnenlandse bedrijven daalt van 6,9 naar 4,9 en bij internationale bedrijven van 7,0 naar 4,4. Hoewel bij logistieke bedrijven de omzet vaak wordt bepaald door logistieke activiteiten naast transport, is ook de vrachtprijsindicator bij deze bedrijven gedaald, en wel van 6,6 naar 5,4.

Stemmingsindicator vrachtprijs

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.4-2007	7,0	7,0	7,5	6,9	7,0	6,6	7,0
kw.3-2008	6,9	6,7	7,8	6,7	6,2	7,3	6,8
kw.4-2008	5,0	4,6	4,6	4,9	4,4	5,4	4,8

Transportsector profiteert niet van lage dieselprijs

Jammer dat de bedrijvigheid instort, net nu de kostprijs daalt. De dieselprijs is na de zomermaanden van vorig jaar sterk gedaald. Vergeleken met juli 2008 betalen we nu 30% minder voor een liter diesel. Dat scheelt enorm in de transportkosten, aangezien de post brandstof soms wel een kwart inneemt van het totale kostenplaatje. In principe had de transportsector kunnen profiteren van een lagere kostprijs, maar helaas. De sterk afgenomen transportvraag gooit roet in het eten. Ondanks de lagere dieselprijs aan het einde van vorig jaar moeten we ten opzichte van 2007 toch een gemiddelde stijging van de dieselprijs noteren van 17%.

Kostprijsindicator op laag niveau

De indicator voor de kostprijs staat op een laag niveau. Sinds de eerste meting van het kostenniveau in 1998 heeft de indicator met 3,2 niet eerder zo laag gestaan. De hoofdoorzaak is de daling van de brandstofkosten, die wel 25% van de totale kostprijs kunnen beslaan. De dieselprijs daalde in het 4e kwartaal met gemiddeld 18% ten opzichte van het 3e kwartaal. Voor 1 vrachtauto scheelt dat in één kwartaal al gauw 2000 euro aan dieselkosten.

De stemmingsindicator voor het kostenniveau daalt van 9,8 naar 3,2. Bij kleine bedrijven daalt deze indicator van 9,6 naar 3,7, bij middelgrote bedrijven van 10,0 naar 2,9 en bij grote bedrijven van 9,8 naar 3,3. Bij bedrijven met overwegend binnenlandse activiteiten daalt de kostenindicator van 9,8 naar 3,3 en bij internationale bedrijven daalt de indicator eveneens naar 3,3 maar dan vanaf 9,9. Bij logistieke bedrijven daalt de kostenindicator van 10,2 naar 4,3.

Stemmingsindicator kosten

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	Totaal
kw.4-2007	9,6	10,0	10,2	9,8	9,9	10,2	9,8
kw.3-2008	7,9	7,5	8,3	7,8	7,2	8,9	7,7
kw.4-2008	3,7	2,9	2,4	3,3	3,3	4,3	3,2

Vacaturegraad daalt voor 5^e maal op rij

De vacaturegraad daalt in het 4^e kwartaal voor de 5^e maal op rij en komt uit op 1,4%. Op basis van het aantal werkzame personen 2008 (voorjaar 2008) komt het aantal vacatures uit op ± 1.900. Dit aantal staat in schril contrast met de ± 6.400 vacatures die in het 4^e kwartaal 2007 werden geteld. Een afname van 70%. De vraag naar niet rijdend personeel is met een vacaturegraad van 1,6% relatief groter dan de vraag naar chauffeurs met een vacaturegraad van 1,3%.

Op jaarbasis daalt de vacaturegraad van 4,6% naar 1,4%. Bij kleine bedrijven daalt de vacaturegraad van 4,6% naar 1,8%, bij middelgrote bedrijven van 5,1% naar 1,3% en bij grote bedrijven van 3,7% naar 1,4%. Bij binnenlandse bedrijven daalt de vacaturegraad van 5,5% naar 1,4% en bij internationale bedrijven van 3,0% naar 1,0%. Bij logistieke bedrijven daalt de vacaturegraad van 6,5% naar 2,6%.

Banenverlies, een reëel scenario

Nederland verkeert, net als de meeste andere Europese landen, in zwaar weer. Ook Nederland bevindt zich in een recessie. De economische vooruitzichten op de korte termijn zijn somber. De gevolgen zijn merkbaar. Als gevolg van onze krimpende economie volgen er ook ontslagen. Soms is er zelfs sprake van massaontslagen, waarbij bedrijven als Philips en Corus duizenden arbeidsplaatsen laten vervallen, waarvan ook arbeidsplaatsen in Nederland. De Nederlandse werkloosheid steeg eind december naar 300.000 werkzoekenden. Ook banenverlies in de transportsector is een reëel scenario. Hoewel volgens de laatste conjunctuurenquête het aantal werkzame personen in transport en logistiek vorig jaar nog groeide met 0,8%, is het, gezien de huidige situatie, niet reëel deze groei dit jaar door te trekken. Integendeel, de eerste meldingen van ontslagen druppelen binnen.

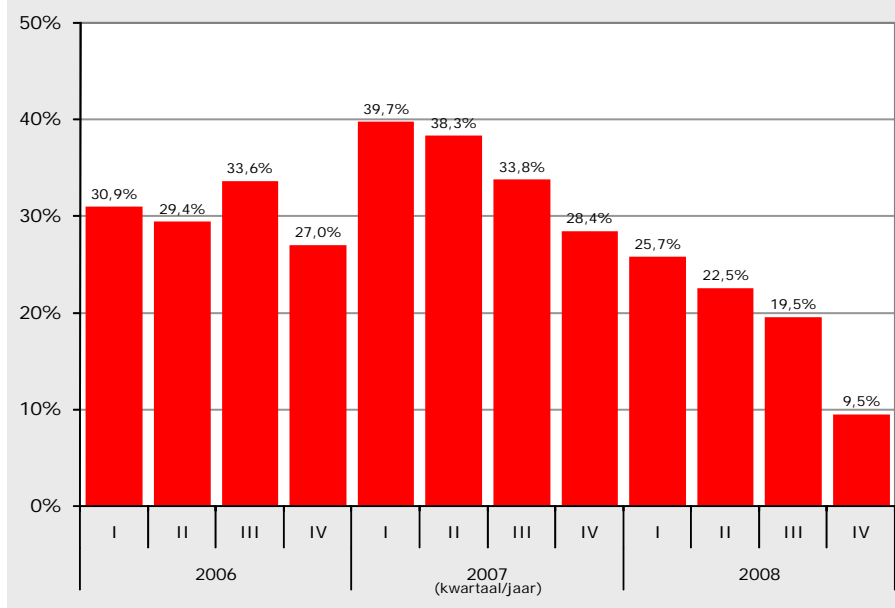
Vacaturegraad

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.4-2007	4,6%	5,1%	3,7%	5,5%	3,0%	6,5%	4,6%
kw.3-2008	4,2%	2,4%	2,9%	3,0%	4,1%	3,3%	2,7%
kw.4-2008	1,8%	1,3%	1,4%	1,4%	1,0%	2,6%	1,4%

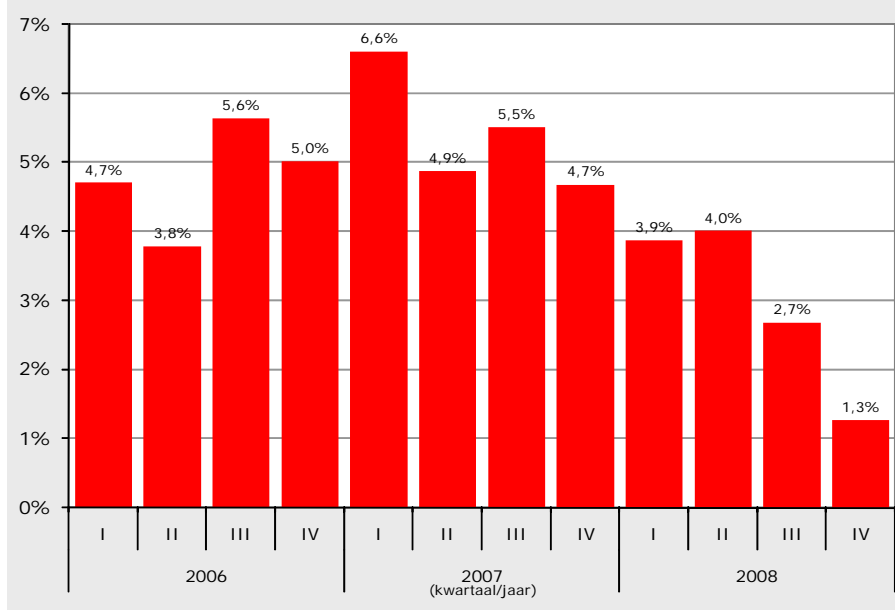
Vacaturegraad naar soort personeel, 4e kwartaal 2008

voor:	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
Chauffeur	1,8%	1,3%	1,2%	1,4%	1,1%	2,3%	1,3%
Niet rijdend	1,6%	1,3%	2,2%	1,5%	0,8%	3,1%	1,6%
Totaal personeel	1,8%	1,3%	1,4%	1,4%	1,0%	2,6%	1,4%

Ontwikkeling aantal transportbedrijven met één of meerdere vacatures

Ontwikkeling vacaturegraad voor chauffeur

Oproep- en uitzendkrachten minder ingezet

Transport en logistieke bedrijven hebben in het 4e kwartaal in mindere mate gebruik gemaakt van oproep- en uitzendkrachten. Het aantal bedrijven dat werkte met oproep- en uitzendkrachten nam af met 5,8 procentpunt van 26,8% in het 3^e kwartaal tot 21,0% in het 4^e kwartaal. Het gemiddelde aantal tijdelijke krachten per bedrijf daalde van 2,2 naar 1,7. Het inzetten van tijdelijke krachten houdt verband met seizoenafhankelijke bedrijvigheid en vakantieperiodes. Mogelijk werden er in het 3^e kwartaal meer tijdelijke krachten geteld door de vakantieperiode.

Aandeel bedrijven met uitzend- en oproepkrachten

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.2-2008	9,4%	42,9%	60,7%	31,6%	20,0%	62,5%	27,5%
kw.3-2008	11,5%	37,3%	61,5%	31,7%	19,2%	52,4%	26,8%
kw.4-2008	9,1%	28,6%	48,0%	23,9%	13,7%	35,5%	21,0%

Gemiddeld aantal uitzend- en oproepkrachten

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.2-2008	0,2	1,6	8,5	1,7	0,7	9,0	1,3
kw.3-2008	1,2	1,7	4,9	2,4	1,5	3,2	2,2
kw.4-2008	1,0	1,7	2,8	1,6	1,8	2,2	1,7

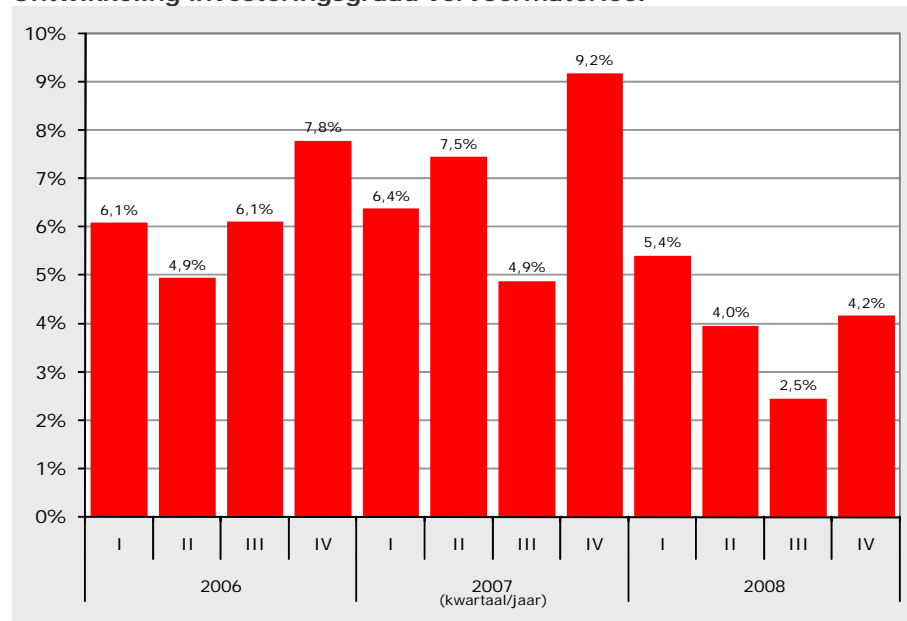
Investeringsgraad onder gemiddelde

Gemiddeld bedraagt de investeringsgraad voor een 4^e kwartaal 7,4%. In het laatste kwartaal van 2008 komt de investeringsgraad uit op 4,2%. Een stuk lager dan de investeringsgraad van vorig jaar in het zelfde kwartaal (9,2%). De investeringsgraad daalt bij kleine bedrijven van 13,2% in het 4^e kwartaal 2007 naar 8,0% in het afgelopen 4^e kwartaal. Bij middelgrote bedrijven daalt de investeringsgraad van 9,3% naar 4,1% en bij grote bedrijven van 8,4% naar 3,5%. Bij binnenlandse bedrijven daalt de investeringsgraad van 8,6% naar 4,6% en bij internationale bedrijven van 9,8% naar 3,8%. De investeringsgraad bij logistieke bedrijven daalt van 10,5% naar 3,8%.

Investeringsgraad

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.4-2007	13,2%	9,3%	8,4%	8,6%	9,8%	10,5%	9,2%
kw.3-2008	7,4%	2,5%	1,7%	2,6%	3,1%	4,1%	2,5%
kw.4-2008	8,0%	4,1%	3,5%	4,6%	3,8%	3,8%	4,2%

Ontwikkeling investeringsgraad vervoermaterieel

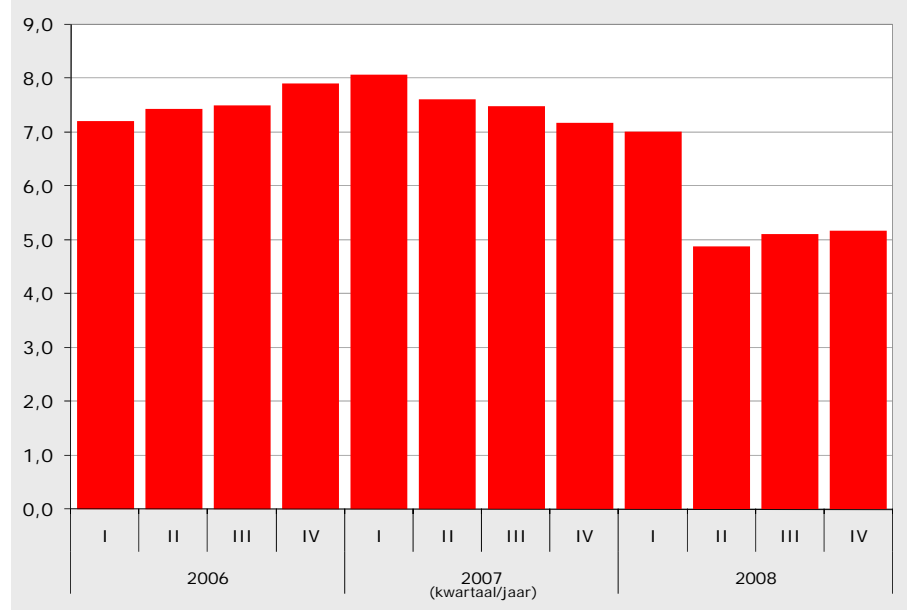
Vertrouwen blijft steken op laag niveau

De stemmingsindicator voor het vertrouwen in de nabije toekomst daalt van 7,2 naar 5,2. Bij kleine bedrijven daalt deze indicator van 7,3 naar 5,4, bij middelgrote bedrijven van 7,0 naar 5,0 en bij grote bedrijven van 8,0 naar 5,1. Bij bedrijven met overwegend binnenlandse activiteiten daalt de vertrouwensindicator van 7,3 naar 5,6 en bij internationaal georiënteerde bedrijven van 6,8 naar 4,4. Bij logistieke bedrijven daalt de indicator voor het vertrouwen van 6,8 naar 5,2.

Stemmingsindicator vertrouwen

	klein	middel	groot	bin.	int.	log.	totaal
kw.4-2007	7,3	7,0	8,0	7,3	6,8	6,8	7,2
kw.3-2008	5,3	4,9	5,7	5,4	4,8	6,8	5,1
kw.4-2008	5,4	5,0	5,1	5,6	4,4	5,2	5,2

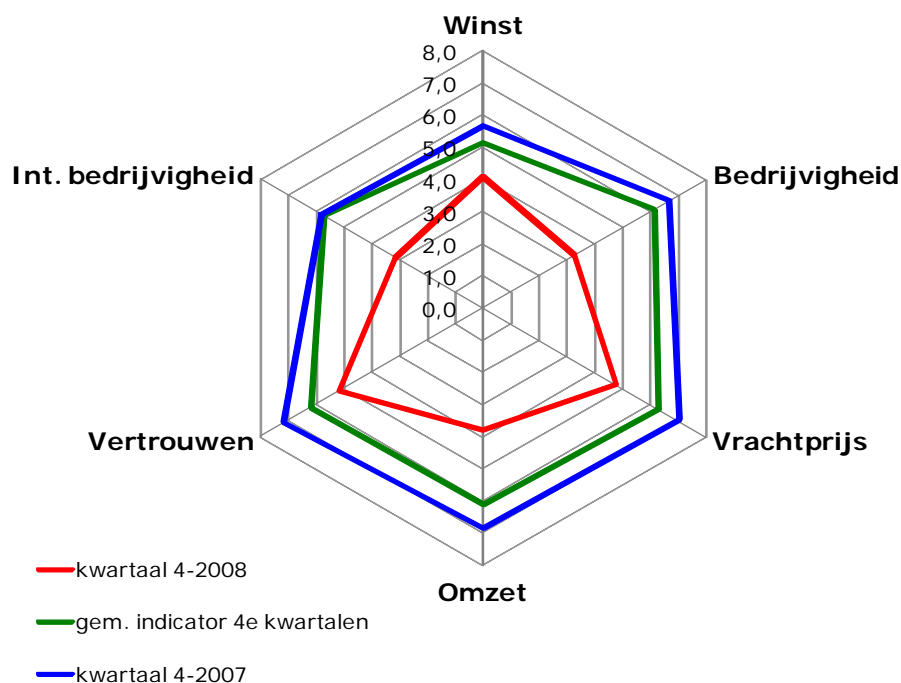
Ontwikkeling stemmingsindicator vertrouwen transportondernemers

4e kwartaal 2008 dramatisch slecht

De belangrijkste stemmingsindicatoren in het 4^e kwartaal 2008 vallen een stuk lager uit dan dezelfde indicatoren in het 4^e kwartaal 2007. Ook vallen deze indicatoren in de schaduw van de gemiddelde niveaus. Een gemiddelde van alle relevante stemmingsindicatoren in een kwartaal geeft in z'n geheel aan hoe een kwartaal economisch gescoord heeft. Het 3^e kwartaal werd met een gemiddelde indicator van 4,7 betiteld als het 'slechtste' kwartaal in zes jaar tijd. Helaas wordt dit dubieuze record verbroken en komt de gemiddelde indicator voor het 4^e kwartaal met 4,1 nog lager uit.

4^e kwartaal 2008 t.o.v. 4^e kwartaal 2007 en gemiddelde resultaten (4^e kwartalen)

Beoordeling 2008 en verwachting 2009

Duidelijk is dat de jaren 2006 en 2007 voor transport en logistiek topjaren waren. Hoewel de indicator voor het zakelijke oordeel over 2008 met 5,9 een stuk lager uitvalt als de indicator over het oordeel 2007 (8,1), is de groep ondernemers die 2008 met 'goed tot uitste-

kend' betitelt met 37% groter als de groep die 2008 betitelt met 'matig tot slecht' met 30%. Het afgelopen jaar is waarschijnlijk niet helemaal afgerekend op de economische teruggang na de zomermaanden. Per slot stond de vertrouwensindicator na het 1^e kwartaal 2008 op 7,0. Na het 1^e kwartaal is het bergafwaarts gegaan met het vertrouwen van managers en ondernemers in transport en logistiek.

Algemene zakelijke beoordeling van het afgelopen jaar							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Uitstekend jaar	4,9%	5,7%	2,0%	4,7%	8,6%	8,6%	6,4%
Goed jaar	21,7%	24,7%	22,9%	29,5%	48,8%	46,4%	30,7%
Normaal jaar	33,5%	25,3%	34,6%	28,6%	26,6%	30,4%	32,7%
Matig jaar	31,6%	38,1%	33,7%	29,9%	13,3%	12,0%	23,1%
Slecht jaar	8,3%	6,3%	6,9%	7,3%	2,7%	2,6%	7,0%
Indicator:	4,6	4,7	4,4	5,2	8,1	8,1	5,9

In 2007 daalde de bedrijvigheid ten opzichte van het voorgaande jaar bij 7,2% van alle transportbedrijven. Nu maakt voor 2008 bijna 30% melding van een lagere bedrijvigheid. Voor 39% bleef de bedrijvigheid op hetzelfde niveau als in 2007 en bijna 31% ondervond meer bedrijvigheid.

Bedrijvigheid afgelopen jaar ten opzichte van voorgaand jaar							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Gestegen	27,9%	26,5%	37,3%	54,3%	69,9%	63,8%	30,7%
Gelijk gebleven	37,9%	33,1%	37,3%	29,3%	25,4%	29,0%	39,4%
Gedaald	34,2%	40,5%	25,5%	16,4%	4,7%	7,2%	29,9%
Indicator:	5,2	4,7	6,1	7,6	9,1	8,6	5,5

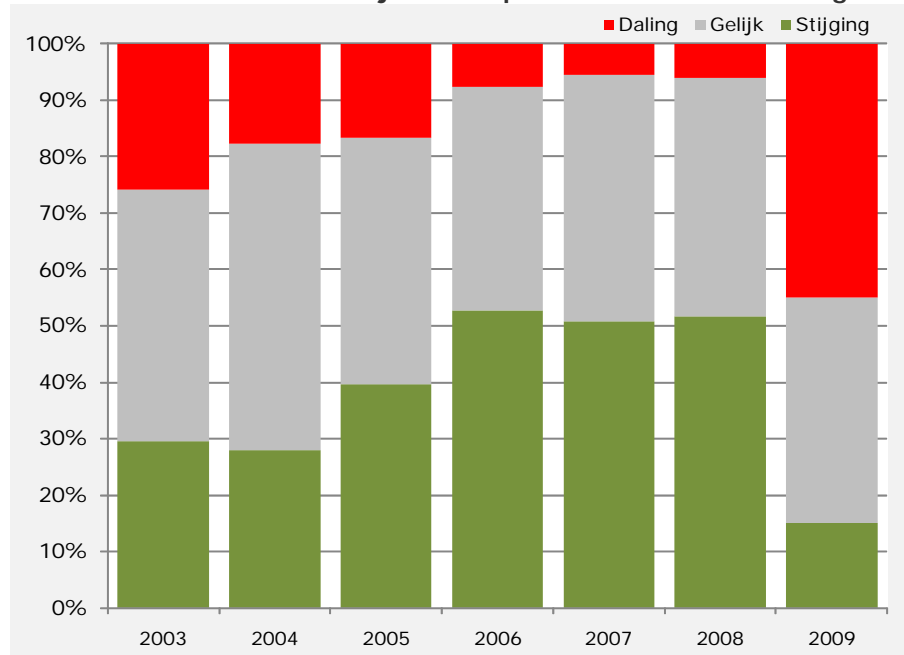
Voor 2009 verwacht 48% minder bedrijvigheid dan in 2008, 40% verwacht eenzelfde bedrijvigheid als in 2008 en 12% gaat uit van meer bedrijvigheid. In ongeveer dezelfde proportie is de verdeling van de omzetverwachting; 45% gaat uit van een omzetvermindering, 40% gaat uit van een gelijke omzet als in 2008 en 15% verwacht een omzetsijging. De indicator voor de verwachte bedrijvigheid daalt van 7,5 over 2008 naar 3,5 over 2009. De indicator voor de omzetverwachting daalt van 8,0 over 2008 naar 3,9 over 2009.

Verwachte bedrijvigheid komend jaar ten opzichte van voorgaand jaar							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stijging	22,5%	26,1%	33,3%	51,4%	48,0%	43,4%	11,6%
Gelijk	51,9%	58,2%	50,9%	42,6%	46,5%	49,2%	40,1%
Daling	25,6%	15,8%	15,8%	6,0%	5,5%	7,5%	48,2%
Indicator:	5,3	6,1	6,5	8,0	7,8	7,5	3,5

Verwachte omzet komend jaar ten opzichte van voorgaand jaar							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Stijging	29,6%	28,0%	39,7%	52,8%	50,8%	51,8%	15,1%
Gelijk	44,5%	54,3%	43,6%	39,7%	43,8%	42,2%	40,0%
Daling	25,9%	17,8%	16,7%	7,5%	5,5%	6,0%	44,9%
Indicator:	5,7	6,1	6,8	8,0	8,0	8,0	3,9

Het vertrouwen dat managers en ondernemers bij transport en logistieke bedrijven stellen in het economische jaar 2009 is niet groot. De indicator laat een daling zien van 7,4 met betrekking tot het vertrouwen over 2008 naar 2,2 over 2009. Bijna 60% van alle managers en ondernemers gaat er van uit dat 2009 een 'matig tot slecht' jaar wordt. Daarnaast gaat 32% uit van een 'normaal' jaar en 8% verwacht dat 2009 een 'goed tot uitstekend' jaar wordt. Vorig jaar was dat nog 42%. Een bijzonder grote ommeswaai. Het aantal positieven is ten opzichte van vorig jaar gedaald met 33 procentpunt, het aantal negatieven nam toe met 49 procentpunt.

Verwachte omzet in komend jaar ten opzichte van omzet in voorgaand jaar

Algemene zakelijke verwachting komend jaar

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Uitstekend jaar	0,7%	1,7%	0,3%	1,3%	2,0%	2,9%	0,3%
Goed jaar	13,8%	18,2%	17,6%	29,7%	48,0%	38,6%	7,9%
Normaal jaar	41,4%	44,7%	46,7%	53,0%	43,8%	48,3%	32,2%
Matig jaar	37,4%	32,1%	33,3%	15,3%	6,3%	9,5%	50,3%
Slecht jaar	6,6%	3,3%	2,0%	0,7%	0,0%	0,6%	9,3%
Indicator:	3,6	4,6	4,5	6,4	8,0	7,4	2,2

Plannen om uit te breiden zijn aangepast aan de economische verwachting voor 2009. Zo is het percentage ondernemers dat voor het komende jaar plannen heeft het personeelsbestand uit te breiden gedaald van 33,4 naar 10,4%. Het percentage dat van plan is het personeelsbestand in te krimpen groeit van 2,5 naar 15,1%. Het percentage dat het personeelsbestand gelijk houdt, groeit van 64,1 naar 74,5%.

Plannen ten aanzien van personeel, vervoermaterieel en logistieke diensten

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Personeelsleden							
Uitbreiden	18,4%	18,9%	23,5%	31,3%	32,4%	33,4%	10,4%
Inkrimpen		11,4%	11,8%	8,4%	3,1%	2,5%	15,1%
Gelijk houden		69,7%	64,7%	60,3%	64,5%	64,1%	74,5%
Vervoermaterieel							
Uitbreiden	16,9%	18,8%	23,5%	30,4%	28,9%	30,5%	12,4%
Inkrimpen		8,3%	10,5%	8,4%	2,0%	3,5%	13,4%
Gelijk houden		72,9%	66,0%	61,2%	69,1%	65,9%	74,2%
Logistieke diensten							
Uitbreiden	17,3%	20,5%	30,4%	32,6%	27,7%	22,5%	19,3%
Inkrimpen		6,8%	4,9%	4,4%	1,6%	2,3%	6,4%
Gelijk houden		72,7%	64,7%	63,0%	70,7%	75,3%	74,3%

Wat de plannen ten aanzien van vervoermaterieel betreft, wil 12,4% het huidige vervoermaterieel uitbreiden tegen 30,5% dat deze plannen vorig jaar had; 13,4% is van plan het materieel in te krimpen (was vorig jaar 3,5%) en 74,2% wil het materieel gelijk houden (was vorig jaar 65,9%).

Wat het pakket logistieke diensten betreft, is 19,3% van plan deze uit te breiden, 6,4% laat dit dienstenpakket inkrimpen en 74,3% houdt het dienstenpakket gelijk. Vorig jaar had 22,5% ten aanzien van logistieke diensten uitbreidingsplannen, 2,3% wilde inkrimpen en 75,3% wilde het dienstenpakket gelijk houden. Hoewel de percentages ten opzichte van de

plannen voor 2007 zijn gedaald, is het in de categorie grote bedrijven waar relatief de meeste bedrijven worden geteld met uitbreidingsplannen.

Beoordeling 2008 en verwachting 2009 per categorie

Algemene zakelijke beoordeling 2008							
	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Uitstekend jaar	5,3%	7,4%	8,0%	7,4%	3,4%	14,5%	6,4%
Goed jaar	31,1%	30,0%	37,3%	33,9%	27,5%	33,9%	30,7%
Normaal jaar	37,0%	30,0%	20,0%	33,9%	28,2%	29,0%	32,7%
Matig jaar	21,2%	24,5%	25,3%	20,1%	28,6%	16,1%	23,1%
Slecht jaar	5,5%	8,1%	9,3%	4,7%	12,2%	6,5%	7,0%
Indicator:	6,0	5,7	6,0	6,6	4,5	7,4	5,9

Bedrijvigheid 2008 ten opzichte van 2007							
	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Gestegen	25,9%	34,5%	38,7%	34,1%	20,2%	35,5%	30,7%
Gelijk gebleven	45,8%	34,4%	36,0%	40,0%	39,7%	40,3%	39,4%
Gedaald	28,3%	31,1%	25,3%	25,8%	40,1%	24,2%	29,9%
Indicator:	5,4	5,7	6,2	6,0	4,4	6,1	5,5

Verwachting bedrijvigheid 2009							
	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Hoger dan 2008	10,0%	12,7%	16,0%	12,1%	12,2%	9,7%	11,6%
Gelijkaan2008	45,9%	35,0%	44,0%	40,8%	41,2%	42,7%	40,1%
Lager dan 2008	44,1%	52,3%	40,0%	47,1%	46,6%	47,6%	48,2%
Indicator:	3,6	3,3	4,2	3,6	3,6	3,4	3,5

Verwachting omzet 2009							
	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Hoger dan 2008	13,0%	16,0%	22,7%	15,4%	15,3%	13,7%	15,1%
Gelijkaan2008	44,1%	36,7%	41,3%	41,0%	39,7%	39,5%	40,0%
Lager dan 2008	42,9%	47,3%	36,0%	43,7%	45,0%	46,8%	44,9%
Indicator:	3,9	3,8	4,8	3,9	3,9	3,7	3,9

Algemene zakelijke verwachting 2009							
	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Uitstekend jaar	0,0%	0,4%	1,3%	0,2%	0,0%	0,8%	0,3%
Goed jaar	9,5%	6,8%	5,3%	8,8%	7,3%	4,0%	7,9%
Normaal jaar	35,3%	30,6%	24,0%	35,5%	28,6%	31,5%	32,2%
Matig jaar	47,4%	51,3%	61,3%	48,0%	50,8%	53,2%	50,3%
Slecht jaar	7,7%	10,9%	8,0%	7,5%	13,4%	10,5%	9,3%
Indicator:	2,6	1,9	1,7	2,5	1,6	1,7	2,2

Plannen ten aanzien van personeel, vervoermaterieel en logistieke diensten 2009

	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Personeel							
Uitbreiden	7,7%	11,9%	20,0%	10,8%	8,8%	10,5%	10,4%
Inkrimpen	4,1%	23,0%	26,7%	13,9%	16,0%	14,5%	15,1%
Gelijk houden	88,2%	65,1%	53,3%	75,3%	75,2%	75,0%	74,5%
Vervoermaterieel							
Uitbreiden	11,2%	12,9%	17,3%	12,7%	9,5%	10,5%	12,4%
Inkrimpen	3,9%	19,8%	26,7%	11,5%	15,6%	10,5%	13,4%
Gelijk houden	84,8%	67,3%	56,0%	75,8%	74,8%	79,0%	74,2%
Logistieke diensten							
Uitbreiden	13,5%	22,0%	42,7%	19,1%	17,9%	19,4%	19,3%
Inkrimpen	3,3%	8,5%	8,0%	5,6%	8,0%	4,8%	6,4%
Gelijk houden	83,2%	69,5%	49,3%	75,3%	74,0%	75,8%	74,3%

Winstverwachting minder hoog gespannen

De meeste bedrijven moeten het financiële jaar 2008 nog afsluiten. Het is dus voor de meesten nog te vroeg om te kunnen zeggen hoe 2008 financieel wordt afgesloten. Maar op basis van financiële prognoses kan een aardig beeld worden gevormd.

De winstverwachting is minder hoog gespannen dan vorig jaar. Vorig jaar verwachtte 76% het boekjaar 2007 met 'winst' af te sluiten en nu verwacht 64% het boekjaar 2008 positief af te sluiten. Voor 2008 speelt naar eigen inschatting 24% quitte en 12% vreest het boekjaar 2008 met verlies af te sluiten. Vooral ondernemers bij bedrijven met voornamelijk internationale activiteiten zijn somber met betrekking tot hun winstverwachting. Vorig jaar voorspelde 73% van deze ondernemers het boekjaar 2007 met winst te zullen sluiten en voor 2008 is dit percentage gereduceerd tot 52%. Mede op basis van de huidige situatie prognosticeert 15% voor 2009 een omzetsijging, 45% een omzetsdaling en 40% verwacht een gelijke omzet als in 2008.

Het percentage bedrijven dat van een positieve afsluiting uitgaat, komt uit op 64,2%. Vorig jaar was dit percentage met 76,6% duidelijk hoger. Het percentage dat denkt quitte te spelen groeit van 18,8% voor 2007 naar 23,6% voor 2008. Het percentage dat vreest 2008 negatief af te sluiten is het hardste gegroeid van 4,6% voor 2007 naar 12,2% voor 2008.

De meest sombere prognose wordt gegeven door ondernemers bij internationale bedrijven. In deze categorie gaat 18,3% uit van een negatieve afsluiting van 2008. Van deze groep zegt 47,9% dat het verlies groter zal zijn dan eerder was verwacht.

Verwachting financiële afsluiting

	2005	2006	2007	2008
Winst	62,7%	75,8%	76,6%	64,2%
Quitte	25,7%	19,1%	18,8%	23,6%
Verlies	11,5%	5,1%	4,6%	12,2%

Verwachting financiële afsluiting 2008

	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Winst	65,2%	63,0%	66,7%	69,9%	52,3%	67,7%	64,2%
Quitte	25,6%	22,5%	17,3%	20,9%	29,4%	21,0%	23,6%
Verlies	9,2%	14,5%	16,0%	9,2%	18,3%	11,3%	12,2%

Verwachting ten aanzien van 'winst'

	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Hoger dan verwacht	13,3%	13,9%	24,0%	14,0%	15,3%	19,0%	14,0%
Zoals verwacht	54,9%	49,8%	34,0%	53,3%	51,1%	52,4%	51,3%
Lager dan verwacht	19,3%	27,9%	36,0%	22,6%	24,1%	16,7%	24,3%
Nog niet in te schatten	12,6%	8,4%	6,0%	10,1%	9,5%	11,9%	10,3%

Verwachting ten aanzien van 'quitte'

	klein	middel	groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Zoals verwacht	42,0%	37,9%	46,2%	40,2%	35,1%	38,5%	39,9%
Niet zoals verwacht	30,8%	43,7%	53,8%	33,7%	44,2%	23,1%	38,0%
Geen verwachting of Doelstelling	27,2%	18,4%	0,0%	26,1%	20,8%	38,5%	22,1%

Verwachting ten aanzien van 'verlies'

	klein	middel	Groot	bin	int	log.bedr.	totaal
Groter dan verwacht	34,4%	34,8%	50,0%	29,6%	47,9%	42,9%	35,5%
Zoals verwacht	23,0%	23,2%	33,3%	28,4%	20,8%	21,4%	23,7%
Kleiner dan verwacht	6,6%	8,0%	0,0%	7,4%	2,1%	7,1%	7,0%
Nog niet in te schatten	36,1%	33,9%	16,7%	34,6%	29,2%	28,6%	33,9%

Vertrouwen is ver te zoeken

Je hoeft geen econoom of geleerde te zijn om tot de conclusie te komen dat transportondernemers en –managers weinig vertrouwen hebben in de toekomst. Het vertrouwen is ver te zoeken. De nabije toekomst ziet er dan ook alles behalve rooskleurig uit. Bijna de helft van alle transportondernemers verwacht in 2009 minder bedrijvigheid en minder omzet; 60% gaat uit van een 'matig tot slecht' jaar. Gezien de geraamde vooruitzichten door diverse economische en financiële organisaties is dat waarschijnlijk terecht. De verwachtingen met betrekking tot de Nederlandse economie zijn somber. Zo schetst de Europese Commissie (EC) een somber beeld wat betreft de economische groei in Europa. Voor het Eurogebied wordt voor 2009 een krimp van 1,9 procent verwacht. Nederland verkeert in de EC ramingen samen met Spanje en Italië in de laagste regionen, en kan van de "oude" EU-lidstaten alleen Duitsland en het Verenigd Koninkrijk achter zich laten, die het in 2009 nog slechter doen. De EC merkt over Nederland op dat ondanks een koopkrachtverbetering, lagere inflatie en lagere belastingen de consumptie zal afnemen. Veroorzaakt door krappere kredietvoorwaarden, verlies van vermogen door de lagere aandelenkoersen en het aanhoudende negatieve consumentenvertrouwen. Dit alles vindt zijn weerslag op voornamelijk de binnenlandse bedrijvigheid bij transport en logistieke bedrijven.

Met betrekking tot het internationale vervoer ziet het er nog somberder uit. Omdat Nederlands belangrijkste handelspartners een sterke teruggang doormaken, zal de export sterk afnemen: volgens de EC zal de economie van Duitsland met 2,3% krimpen, die van België met 1,9 en van Frankrijk met 1,8 procent. Maar ook de export en de import van die landen zullen afnemen.

Lichtpuntjes zijn er maar nog ver weg

De verwachting is dat de Nederlandse economie zich vanaf de tweede helft van 2009 langzaam zal herstellen. Het herstelplan zal slechts een kleine stimulans geven, waarna de Nederlandse economie pas in 2010 weer met 0,2 procent zou groeien, aldus de EC. Lichtpuntjes zijn er dus wel, maar nog ver weg. De groep optimistische ondernemers is weliswaar kleiner geworden, maar ze zijn er wel. Misschien helpt het opvolgen van enkele adviezen van deze groep ondernemers de crisis te doorstaan:

- *Laten we ons niet lam laten slaan door de crisis.*
- *Laten we met z'n allen proberen om er toch een goed jaar van te maken, zonder elkaar te beconcurreren met (te) lage transporttarieven.*
- *Laten we niet te negatief worden, imago verbeteren en prijzen vasthouden. Bewust ondernemen.*
- *Laten we zo positief mogelijk deze moeilijke periode doorkomen en waken voor een prijzenslag in de tarieven*
- *Laten we vooral de media niet volgen in het opblazen van een crisis en positief naar de toekomst blijven kijken.*
- *Laten we vooral elkaar niet van alles aanpraten want daar wordt het echt niet beter van.*

Bijlage: Beoordeling 2008 en verwachting 2009 per provincie en TLN deelmarkt *(indicatief)*

De uitkomsten van deze conjunctuurenquête zijn gesegmenteerd op alle TLN deelmarkten en op provincies. De stemmingsindicatoren en percentages per deelmarkt of provincie zijn niet representatief en schetsen slechts een beeld hoe vermoedelijk de conjunctuur binnen een bepaalde deelmarkt of provincie er voor staat.

Stemmingsindicatoren per provincie *(indicatief)*

	Ordeel 2008	Rapportcijfer 2008	Bedrijvigheid 2008 t.o.v. 2007	Verwachte bedrijvigheid 2009	Verwachte omzet 2009	Algemene verwachting 2009
Nederland	5,9	6,9	5,5	3,5	3,9	2,2
Drenthe	4,9	6,8	5,4	4,0	4,1	2,5
Flevoland	3,7	6,2	3,2	4,1	4,1	2,8
Friesland	6,0	7,0	5,6	4,3	4,3	3,3
Gelderland	5,9	6,9	5,7	3,0	3,5	1,6
Groningen	4,8	6,9	5,1	3,1	3,8	1,7
Limburg	4,8	6,7	5,5	3,7	4,1	1,7
Noord-Brabant	5,6	6,8	5,5	3,8	4,1	2,2
Noord-Holland	5,4	6,7	4,7	3,5	4,0	2,2
Overijssel	6,1	7,0	5,8	3,4	3,8	2,0
Utrecht	6,9	7,3	6,1	3,4	4,2	2,9
Zeeland	4,8	6,6	5,2	2,5	2,6	1,0
Zuid-Holland	7,0	7,1	6,0	3,4	3,7	2,3

Verwachte financiële afsluiting 2008 per provincie *(indicatief)*

	Winst	Quitte	Verlies
Nederland	64,2%	23,6%	12,2%
Drenthe	54,4%	31,6%	14,0%
Flevoland	50,0%	25,0%	25,0%
Friesland	65,0%	24,3%	10,7%
Gelderland	64,6%	24,9%	10,6%
Groningen	58,2%	29,1%	12,7%
Limburg	63,6%	24,8%	11,6%
Noord-Brabant	60,6%	23,3%	16,0%
Noord-Holland	53,3%	29,3%	17,4%
Overijssel	70,9%	18,4%	10,7%
Utrecht	67,5%	21,3%	11,3%
Zeeland	64,4%	23,7%	11,9%
Zuid-Holland	74,2%	18,5%	7,3%

Stemmingsindicatoren per TLN deelmarkt (indicatief)

	Oordeel 2008	Rapportcijfer 2008	Bedrijvigheid 2008 t.o.v. 2007	Verwachte bedrijvigheid 2009	Verwachte omzet 2009	Algemene verwachting 2009
Totaal	5,9	6,9	5,5	3,5	3,9	2,2
Afvalstoffentransport	6,9	7,1	6,0	3,7	3,7	2,8
Agrarisch vervoer	5,5	6,9	5,5	3,8	4,1	2,4
Alliantie Zeecontainer Vervoer (AZV)	6,1	6,9	5,0	2,8	3,0	1,0
Kwaliteit distributeurs Nederland (KDN)	6,6	7,0	6,1	4,2	4,8	3,4
Autotransport	6,5	7,0	7,2	4,1	6,5	3,8
Bouwmaterialenvervoer	7,4	7,3	6,0	2,3	3,0	2,0
Tank Silo Vervoer (DTSV)	5,5	6,7	7,7	5,5	6,0	2,6
Exceptioneel transport	7,9	7,2	6,3	2,8	3,0	1,4
Geconditioneerd vervoer	4,8	6,7	4,8	3,7	3,9	1,8
Kiepautobedrijven (VKB)	6,4	7,1	5,6	2,7	2,9	2,1
Physical Distribution Group (PDG)	8,3	6,8	1,4	4,1	5,5	2,8
Rijdende melkontvangst (RMO)	6,7	7,3	7,1	5,6	5,9	4,6
Veetransport (Saveetra)	6,1	7,1	4,7	4,1	5,0	4,4
Koeriers en expresse bedrijven (VKE)	7,7	7,2	7,5	4,9	5,1	3,9

Verwachte financiële afsluiting 2008 per TLN deelmarkt (indicatief)

	Winst	Quitte	Verlies
Totaal	64,2%	23,6%	12,2%
Afvalstoffentransport	74,0%	20,8%	5,2%
Agrarisch vervoer	64,3%	25,4%	10,3%
Alliantie Zeecontainer Vervoer (AZV)	67,0%	25,0%	8,0%
Kwaliteit distributeurs Nederland (KDN)	76,6%	10,6%	12,8%
Autotransport	56,3%	37,5%	6,3%
Bouwmaterialenvervoer	81,3%	12,5%	6,3%
Tank Silo Vervoer (DTSV)	69,6%	17,4%	13,0%
Exceptioneel transport	67,0%	25,5%	7,4%
Geconditioneerd vervoer	62,4%	21,2%	16,5%
Kiepautobedrijven (VKB)	68,0%	24,3%	7,8%
Physical Distribution Group (PDG)	100,0%	0,0%	0,0%
Rijdende melkontvangst (RMO)	78,4%	13,5%	8,1%
Veetransport (Saveetra)	85,0%	15,0%	0,0%
Koeriers en expresse bedrijven (VKE)	63,6%	24,7%	11,7%
Vereniging Sierteeltvervoerders (VSV)	56,0%	20,0%	24,0%
Verhuizers (OEV)	67,2%	23,0%	9,8%

Colofon

Het Conjunctuurbericht Nederlands Beroepsgoederenvervoer over de weg is een uitgave van Transport en Logistiek Nederland. De gegevens in dit Conjunctuurbericht zijn gebaseerd op resultaten uit een enquête die elk kwartaal wordt afgenomen onder leden van Transport en Logistiek Nederland. De gegevens in deze uitgave hebben betrekking op de periode oktober t/m december 2008 en op het gehele jaar 2008.

Hoewel bij het samenstellen van dit Conjunctuurbericht de uiterste zorgvuldigheid is betracht, wordt aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden door Transport en Logistiek Nederland niet aanvaard, noch aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op de informatie in dit bericht.

Uitgave

Transport en Logistiek Nederland
Collectieve Belangen, Research
Boris Pasternaklaan 22
Postbus 3008, 2700 KS
Zoetermeer

Telefoon 079 3636111
fax 079 3636200

Onderzoek

Afdeling Research, Eric Doppert

Samenstelling en redactie

Afdeling Research, Eric Doppert

Nadere inlichtingen

Afdeling Voorlichting,
Robert Portier
079-3636115 of 06-51806340

© Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik
of intern gebruik is toegestaan.